

MEMORANDUM

PROVINCIE ■■ UTRECHT

LEGITIMITEIT INZET PROJECTBESLUIT IHKV DE RES

DATUM 26-09-2023
VAN Huib van Essen
AAN Commissie M&M

Inleiding

In de Commissie M&M van 30 augustus is naar aanleiding van inbreng van een inspreker de vraag gesteld of de mogelijke inzet van een projectbesluit, zoals opgenomen in het Coalitieakkoord 2023-2027, legitiem is in verband met de afspraken die hierover zijn gemaakt in het Klimaatakkoord. Tijdens deze vergadering is de toezegging gedaan nadere uitleg te geven over de legitimiteit van de mogelijke inzet van het projectbesluit.

Interventie RES volgens het Klimaatakkoord

Als onderdeel van de afspraken over de RES is in het Klimaatakkoord een paragraaf opgenomen getiteld 'Niet-vrijblijvend Klimaatakkoord'. Daarin zijn vijf situaties aangegeven waar uiteindelijk mogelijk overgegaan moet worden tot 'het goede bestuurlijke gesprek'. Dit zijn afzonderlijke situaties en er hoeft dus niet cumulatief aan voldaan te worden. In de commissievergadering werd door de inspreker aangegeven dat in de provincie Utrecht aan geen enkele van deze vijf situaties voldaan wordt. Hieronder wordt voor elk van deze vijf punten een toelichting gegeven over hoe de situatie zich verhoudt tot de situatie in de Utrechtse RES'en.

1. De situatie dat de RES'en niet optellen tot de landelijke doelstelling; voor Elektriciteit is dit tenminste 35 TWh grootschalig hernieuwbaar op land in 2030.

Hier wordt inderdaad niet aan voldaan nu de 35 TWh gehaald lijkt te worden. In de mail noemt de inspreker (dhr. Goldhoorn) de uitspraak van Minister Jetten tijdens het commissiedebat op 3 april 2023 over Stimulering duurzame energieproductie en Duurzame ontwikkeling en beleid, dat het doel van 35TWh niet aangepast wordt. In het verslag van datzelfde debat is ook te lezen dat Minister Jetten aangeeft dat eigenlijk het hele bod van alle overheden samen (55TWh) nodig is voor het behalen van de landelijke doelstellingen voor 2030. De 55 TWh is een bod dat door alle overheden samen democratisch is vastgesteld. Maar zoals ook blijkt uit de foto van NPRES van juli 2023 wordt dat bod waarschijnlijk niet gehaald.

2. De situatie dat de RES regio-overstijgende infrastructuurproblemen oplevert.

Hier wordt aan voldaan. Er is in 2021 [congestie](#) aangekondigd door de netbeheerders. Hierover zijn PS op verschillende momenten op de hoogte gehouden, zie bijvoorbeeld [Aanpak PU netcongestie en stavaza netcongestie](#). Bij het vaststellen van de Tussenbalans hebben netbeheerders per [brief](#) ook nogmaals aangegeven dat het verbeteren van de balans zon-wind en sneller concretiseren van plannen noodzakelijk is vanuit het perspectief van infrastructuur. De scheve verhouding zon-wind drukt op deze schaars beschikbare netcapaciteit en dit stopt niet bij de grenzen van de RES-regio.

3. De situatie dat een overheid in de regio niet meer wil deelnemen aan de RES-vorming, dan wel de RES niet wil verankeren in omgevingsbeleid

Er zijn meerdere gemeenten die het bod dat zij voor RES 1.0 met bijbehorende zoekgebieden hebben gedaan (nog) niet (volledig) willen verankeren in hun omgevingsbeleid (zie ook monitoringsrapportages van de 3 RES regio's). Dit gaat tegen de gezamenlijke RES afspraken in. Met het oog op vergunningverlening 1 januari 2025 is in het Klimaatakkoord afgesproken dat de ruimtelijke procedures voor het einde van 2022 in gang gezet zouden worden waarvoor omgevingsbeleid nodig is.

4. De situatie dat een RES niet tot uitvoering komt

De voortgangsrapportages van alle drie de RES-regio's die voor de zomer zijn gepubliceerd laten heel duidelijk zien dat het blijft steken bij de concretiseringsslag die nodig is voor de uitvoering. Alle drie de regio's geven aan dat intensivering en versnelling nodig is om de boden tot uitvoering te laten komen.

5. Planningsafspraken die voortkomen uit de tafels Elektriciteit en Gebouwde Omgeving waarvan blijkt dat die niet gehaald (kunnen) worden.

In het Klimaatakkoord staat op verschillende plekken de tussenstap van vergunningverlening op 1 januari 2025. Dit staat in het hoofdstuk waarin de afspraken van de elektriciteitstafel zijn opgenomen. Aangezien de regio's nog niet de helft van de projecten die nodig zijn om de boden te halen geconcretiseerd hebben, kan deze planning voor alle drie de regio's niet meer gehaald worden.

Rol van de provincie

Realisatie van de boden van de 3 Utrechtse RES-regio's is noodzakelijk voor het behalen van de provinciale doelstelling uit de Omgevingsvisie om minimaal 55% van het elektriciteitsgebruik in de provincie Utrecht op te wekken uit hernieuwbare bronnen. In de Omgevingsvisie is ook aangegeven dat we bereid zijn ons instrumentarium (in dit geval het projectbesluit) in te zetten als dit doel niet gehaald wordt.

Bovendien zijn we op basis van Elektriciteitswet art 9.e en f bevoegd voor de planologische procedure voor opwek van installaties voor de opwek van windenergie tussen 5 en 100 MW. Hetzelfde geldt voor onze bevoegdheid onder de toekomstige Energiewet en Omgevingswet.

Conclusie

De eventuele inzet van projectbesluiten door de provincie is vastgelegd in relevante wetgeving. In alle drie de RES-regio's treden in verschillende mate tenminste vier van de vijf van de hierboven beschreven scenario's op. Er is dan ook geen reden om aan te nemen dat de mogelijke inzet van een projectbesluit om de RES-doelstellingen voor 2030 te realiseren niet legitiem is.